

Григорій Сковорода
(Михайло Жук, 1923)

Григорій Сковорода

(1722—1794)

Поет, прозаїк, мандрівний філософ.

Його мандрівне життя є предметом оповідань і легенд.

Микола Костомаров (1817—1885), історик,
письменник, громадський діяч

Григорій Сковорода сказав про світ та людину щось таке, чого не сказали інші, учив людину жити так, як не вчили інші, а найголовніше — сам жив так, як учив, тобто <...> подав практичну науку людині, як жити найгармонійніше в цьому світі.

Валерій Шевчук (1939), письменник,
знавець української барокової літератури, перекладач творів Г. Сковороди

Всякому місту – звичай і права...

Всякому місту — звичай і права,
Всяка тримає свій ум голова:
Всякому серцю — любов і тепло,
Всякеє горло свій смак віднайшло.
Я ж у полоні нав'язливих дум:
Лише одне непокоїть мій ум.

Панські Петро для чинів тре кутки,
Федір-купець обдурити прудкий,
Той зводить дім свій на модний манір,
Інший гендлює, візьми перевір!
Я ж у полоні нав'язливих дум:
Лише одне непокоїть мій ум.

Той безперервно стягає поля,
Сей іноземних заводить телят.
Ті на ловецтво готують собак,
В сих дім, як вулик, гуде від гуляк,
Я ж у полоні нав'язливих дум:
Лише одне непокоїть мій ум.

Ладить юриста на смак свій права,
З диспутів учню тріщить голова.
Тих непокоїть Венерин амур,
Всякому голову крутить свій дур.
В мене ж турботи тільки одні,
Як з ясним розумом вмерти мені.

Це 10-та пісня збірки

Виділіть у вірші зразки використання анафори та епітети.

Виділіть у пісні рефрен.

Гендлювати — торгувати, займатися перекупництвом.

Про яких людей згадує автор у вірші? Продовжте перелік.
чиновник, купець

Виділіть у строфі порівняння.

Що турбує ліричного героя твору? Напишіть.

Знаю, що смерть — як коса замашна,
Навіть царя не обійде вона.
Байдуже смерті, мужик то чи цар, —
Все пожере, як солону пожар.
Хто ж бо зневажить страшну її сталь?
Той, в кого совість, як чистий кришталь...

1760-ті рр.

Переклад В. Шевчука

De libertate

Що є свобода? Добро в ній якеє?
Кажуть, неначе воно золотее?
Ні ж бо, не злотне: зрівнявши все злото,
Проти свободи воно лиш болото.
О, якби в дурні мені не пошитись,
Щоб без свободи не міг я лишитись.
Слава навіки буде з тобою,
Вольності отче, Богдане-герою!

1757

Переклад В. Шевчука

Виділіть слова, що виражають персоніфікований образ.
Виділіть зразок використання метафори.

Тема твору:

Виділіть рядки, у яких виражена ідея твору.

De libertate (лат.) — про свободу.

Виділіть риторичні питання.

З чим автор порівнює золото? Виділіть.

Виділіть фразеологізм.

До кого звертається автор? Виділіть.

Тема твору:

Ідея твору:

Бджола та Шершень

— Скажи мені, Бджоло, чого ти така дурна? Чи знаєш ти, що плоди твоєї праці не стільки тобі самій, як людям корисні, а тобі часто і шкодять, приносячи замість нагороди смерть; однак не перестаєш через дурість свою збирати мед. Багато у вас голів, але всі безмозкі. Видно, що ви без пуття закохані в мед.

— Ти поважний дурень, пане раднику, — відповіла Бджола. — Мед любить їсти й ведмідь, а Шершень теж не проти того. І ми могли б по-зłodійському добувати, як часом ваша братія й робить, коли б ми лише їсти любили. Але нам незрівнянно більша радість збирати мед, аніж його споживати. До сього ми народжені і будемо такі, доки не помремо. А без сього жити, навіть купаючись у меду, для нас найлютіша мука.

Сила:

Шершень — се образ людей, котрі живуть крадіжкою чужого і народжені на те тільки, щоб їсти, пити і таке інше. А бджола — се символ мудрої людини, яка у природженому ділі трудиться. Багато шершнів без пуття кажуть: нащо сей, до прикладу, студент учився, а нічого не має? Нащо, мовляв, учитися, коли не матимете достатку?.. Кажуть се, незважаючи на слова **Сіраха**: «Веселість серця — життя для людини» — і не тямлять, що природжене діло є для неї найсолдша втіха. Погляньте на життя блаженної натури і навчіться. Спитайте вашого хорта, коли він веселіший?

Належить до збірки

Жанр:

Перша частина твору оповідна, вона

за обсягом.

Виділіть рядки, у яких автор тлумачить алегоричні образи.

Виділіть риторичні питання.

Посилання на біблійну Книгу премудрості Ісуса, сина Сіраха (Старий Заповіт).